

MATAJUR

GLASILO SLOVENCEV V VIDEMSKI POKRAJINI

UREDNIŠTVO IN UPRAVA
Videm - via Vitt. Veneto, 32
Tel. 33-46 - Poštni predal 186
Glavni in odgovorni urednik
VOJMRIR TEDOLDI
Tisk. Missio - Udine - Videm

N A R O Č N I N A :
Za Italijo: polletna 400 lir -
letna 700 lir - Za inozemstvo:
polletna 700 lir - letna 1200 lir
- Oglasi po dogovoru.
Posamezna številka 30.— lir

Leto XIV. - N. 17 (287)

UDINE, 1. Oktobra 1963

Izhaja vsakih 15 dni

DVE VAŽNI ZBOROVANJI

V Vidmu so se sestali komunski upravitelji iz Beneške Slovenije in Rezijske

Pred kratkim so imeli občinski upravitelji Beneške Slovenije in Rezijske že svoj drugi sestanek (Prvi tak sestanek je bil spomlad leta 1962).

Namen sestanka je bil, da bi se pogovorili o problemih, ki tarejo ta področja in njihovo prebivalstvo ter da bi poiskali najkrajšo pot za njihovo rešitev.

Sestanek je bil v Vidmu in čeprav o bstajajo med zborovalci ideološke razlike in različna mnenja, so se lotili reševanja raznih problemov z vso vneto in resno stjo. V pravem demokratičnem in bratskem vzdušju so razpravljali z neprisiljeno objektivnostjo in z velikim poznavanjem položaja so razčlenili vsakega izmed problemov, ki se tiče njihovih krajev.

Zborovanje je imelo tudi pristanek senatorja Ercole Bonacina, ki je član državnega sveta zveze italijanskih občin in ravnatelj revije « Il Comune democratico », ki se zanima za usodo naših dolin in njihovih prebivalcev, pa vendar ni mogel biti osebno prisoten ker je bil zadržan s pravo državnega kongresa svoje stranke. Na sestanku v Vidmu so podrobneje razpravljali o problemu emigracije, ki je v zvezi z množičnim in vznemirljivim begom z rodne zemlje, ki spravlja v vedno večjo krizo gospodarski položaj v teh dolinah.

Mnogo se je razpravljalo tudi o strokovni izobrazbi, ki bi jo bilo treba poskrbeti za našo mladino in o potrebi, da bi se posredovalo pouk v materinskem jeziku, kakor se to dela po drugih pokrajinah; to bi bilo zelo v korist posebnim našim emigrantom in bi jim obenem omogočilo

V RIMU KOT V TIPANI

Odločna antifasistična Marija Bernetič — šivilja rojena v Trstu dne 14. marca 1902, ki je bila obsojena od posebnega sodišča z razsodbo št. 151 od 12-2-1928 na dve leti zapora in z obsodbo istega sodišča z dne 2-3-1940 št. 29 še na nadaljnih 16 let zapora — je ob koncu svojega nedavne ga pogumnega govora v poslanski zbornici poslala večini svojih volilcev nekaj pozdravnih besed v slovenščini.

Dogodek je vzbudil presenečenje, kar je razumljivo, pa tudi « opomin » predsednika poslanske zbornice, ki ni pozabil ugotoviti, da v Rimskem parlamentu ni dovoljen drugi jezik, razen italijanščine. Toda Bernetičeva je že govorila ter je pri tem sledila naravnemu nagonu, ki ji je kmalu naravnemu nagonu, ki ji je po vsej verjetnosti narekovalo dejstvo, da je tudi sama slovenka in pa, da so jo poslali v parlament predvsem slovenski volilci.

Kar se tiče « govorov v slovenščini » smo imeli pred kratkim tak govor tudi na neki seji občinskega sveta v Tipani. V slovenščini je govoril svetovalec Vojmir Tedoldi, ki je, čeprav so ga skušali ustaviti, vendar lahko govoril v svojem materinskem jeziku do kraja: v ostalem moramo pripomniti, da so vsi prisotni poznali slovenščino, ki se na splošno uporablja po raznih cerkvah Beneške Slovenije ter se je uporabljala tudi v preteklosti in celo za časa fašizma.

spoznavanje lastne zgodovine in zgodovine bratskih narodov.

Naravno da so razpravljali tudi o industrializaciji, s posebnim ozirom na Sentlenartsko dolino in St. Peter: to vprašanje je važno za vso Beneško Slovenijo in za Rezijsko ter predstavlja enega osnovnih problemov, ker bi s primerno industrializacijo dosegli temeljito gospodarsko in socialno preobrazbo in bi zlasti ustavili izseljevanje domačega prebivalstva.

Na tem važnem zborovanju so poslušali z velikim zanimanjem tudi izčrpno poročilo, ki ga je podal predsednik koordinacijskega

odbora za gospodarski prepoved Beneške Slovenije in ki je obenem občinski svetovalec v Tipani; to poročilo bomo objavili v eni naših prihodnjih številok.

Ob zaključku zborovanja, na katerem so vsi soglašali z obravnavanimi argumenti, je bil stavljen predlog ki so ga sprejeli soglasno, da bi sklicali še širše zborovanje, katerega naj bi se udeležili tudi izvedenci, parlamentarci, sindikalisti in vsi tisti, ki s svojim zanimanjem nudijo učinkovito pomoč pobudam za boljšo usodo Furlanske Slovenije in Rezijske.

Krizo v naših dolinah so ugotovili tudi komunisti

Komunisti Čedadskega področja so se pred kratkim zbrali v Šempetru ob Nadiži, kjer so spričo skrajno kritičnega položaja, ki ga nihče ne more skriti in zatajiti, obravnavali vse tiste probleme, ki najbolj tarajo to področje.

Zborovanje je otvoril domačin Pavel Petričič, ki je podal poročilo o splošnem političnem položaju v deželi Furlanija-Juljska ter se je s posebnim poudarkom zadržal pri gospodarskih problemih in pravicah, katere pritičejo slovenski narodni manjšini.

Za Petričičem so govorili še Izidor Predan iz Klodiča, iz katerega poročila navajamo nekaj najbolj značilnih izjav, dalje poslanec Mario Lizzero, ki je povzel in zaključil splošno debato ter imel zaključni govor, v katerem je obdolžil krajevno večinsko stranko, katera da je kriva za sedanje stanje ter je pozval prebivalstvo naj se združi v borbi za doseg svojih upravičenih zahtev.

Med razpravo so odobrili tudi posebno resolucijo, v kateri so na kratko provzeli vse obravnavane probleme.

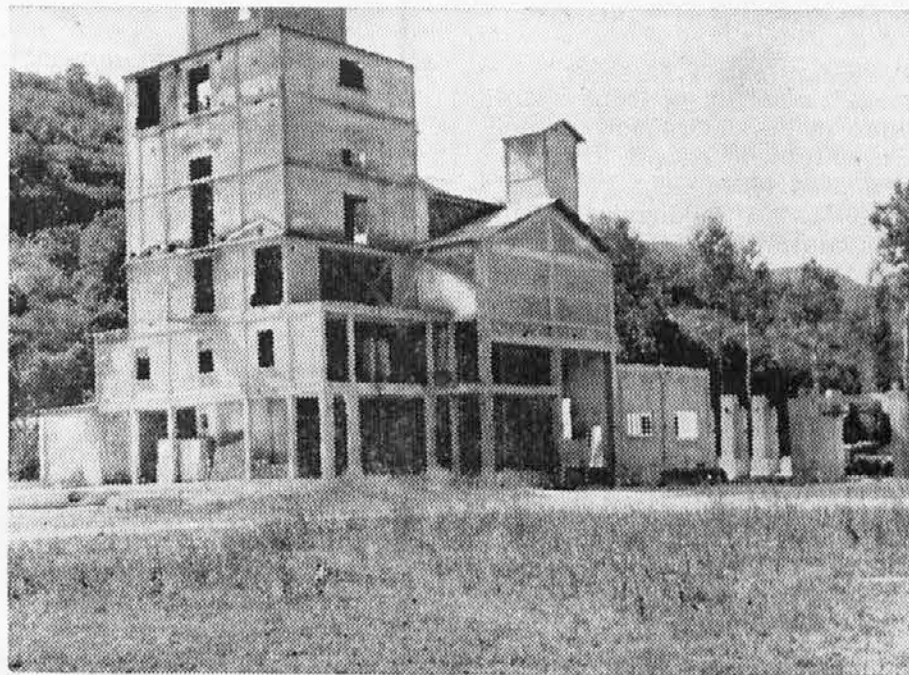
V naslednjem navajamo nekaj najznačilnejših odstavkov iz po-

ročila zastopnika iz Klodiča:

Naše kmetijstvo spada med najbolj zaostalo v Italiji in neprestano nazaduje. V podkrepitev te trditve je dovolj, ako navedemo, da znaša povprečni letni dohodek na osebo, ki obdeluje zemljo, komaj 39.000 lir. Dohodek na hektar obdelane zemlje doseže komaj 28.000 lir na leto, dočim znaša dohodek na hektar v pokrajini Verona nad 293.000 lir. Način obdelovanja zemlje je pri nas silno primitiven. Kmetje nimajo ustrezne kmetijske izobrazbe. Sredstev za nabavo sodobnih kmetijskih strojev ni. Ceste in poljske poti so slabe. Manjkajo vzpenjače za povezavo z zemljišči v višinskih legah. Zaradi tega njiv in travnikov ni mogoče niti gnojiti. Namesto, da bi na njih pridelovali dobro krmo, pridelujejo kvečjemu steljo. Jasno je, da zavira razvoj kmetijstva tudi prevelika razcepljenost parcel.

Zakon št. 991 od 25. julija 1951 predvideva velike investicije za razvoj kmetijstva na hribovitih področjih. Toda ta zakon ni prinesel kmetom v Nadiških dolinah prav nobene koristi. Kmetje

(nadaljuje na 2. strani)

Qui non si è costruito: si è distrutto! Ecco lo smantellato cementificio di S. Leonardo. Favori a l'economia delle vallate e dava lavoro a molti capifamiglia poi costretti ad emigrare.

NUJNO JE TREBA ODOBRTI DEŽELNI VOLILNI ZAKON

Vkljub številnim obljubam smo že tako navajeni na razočaranja, da smo predvidevali dolgo zavlačevanje, mnogo daljše kot bi bilo potrebno in kot bi se dalo prenesti, glede odobritve volilnega zakona za deželo s posebnim statutom Furlanija-Juljska krajina.

Iz vseh krajev Furlanije, zlasti pa iz Beneške Slovenije in iz Rezijske, ki sta najbolj zastopljivi in zaradi tega najbolj zainteresirani pri tem vprašanju, ker je znano, da lahko samo z izvedbo ali z delovanjem deželne autonomije lahko upajo na koristen gospodarski prepoved — so skušali prepričati novo zavlačevanje pri dokončni izvedbi autonomije, zahtevajoč z vso odločnostjo, da je treba izvesti deželne volitve še tekom leta 1963; na tak način se je skušalo prepričati kršitve člena 69 deželnega statuta, ki obvezuje vlado, da mora poskrbeti za odobritev volilnega zakona za deželo v poslanski zbornici in senatu tekom štirih mesecev odkar je stopil v veljavo deželni statut.

Pri tem naj pripomnimo, da je tudi pokrajinski svet v Vidmu, na pobudo komunistične skupine svetovalcev, ki je prva predložila takšno resolucijo, že na svoji seji od 25. maja t.l. obravnaval in jo potem z veliko večino odobril;

proti so bili samo maloštevilni zastopniki liberalcev in fašistov, ki z vsemi sredstvi branijo najbolj nazadnjaški konservatizem ali točneje veleposestnike, kapitaliste in buržuje na splošno. V omenjeni resoluciji se navaja razna prejšnja glasovanja v katerih so se svetovalci izrekli za izvedbo deželne autonomije Furlanija-Juljska krajina. Čeprav je bil v zadnjem času odobren ustavni zakon za toliko pričakovani posebni statut dežele, ta dežela ne more začeti z dejanskim delovanjem, dokler se z drugim posebnim državnim zakonom ne določi pravil za izvolitev in sklicanje prvega deželnega sveta.

Prepričani, da s tem tolmačijo najbolj živo željo velike večine furlanskega prebivalstva — vstevši med to tudi prebivalstvo slovenskega jezika —, se v resoluciji zahteva od novo izvoljenega parlamenta, naj se podviza z odobritvijo volilnega zakona za deželo Furlanija-Juljska krajina, kot to predvideva člen 69 deželnega statuta, da bi tako omogočili novi deželni tvorbi, da bi končno lahko začela z izvajanjem svoje važne vloge kot demokratičen pripomoček za civilni napredek in socialno — gospodarski razvoj prebivalstva Furlanije in Juljske krajine.

To resolucijo so takoj poslali predsednikom senata in poslanske zbornice, predsednikom parlamentarnih skupin in predsedniku vlade v vednost. Sedaj, ko smo že v oktobru, pa smo še vedno skoro tam, kjer smo bili v začetku. Še vedno moramo ponavljati zahtevo, naj parlament in vlada omogočijo delovanje naše autonomne dežele takoj, to je tekom letošnjega leta s tem, da se končno enkrat odobrijo deželni volilni zakoni.

Dejansko se še vedno nahajamo v položaju ko vsi izgledi kažejo, da obstaja nevarnost ponovne odložitve volilnega zakona za našo deželo. To pa ne samo zaradi opozicije misovskih skrajnežev, — ki so se pripravili, da bodo predložili številne popravke k vsakemu členu predloženega zakonskega osnutka, kar pomeni njegovo zavlačevanje do skrajnih meja, — ampak tudi zato, ker je bil zakon predložen v obravnavo v poslanski zbornici šele proti koncu preteklega meseca septembra. Poleg tega se bo

Vprašanje narodnih manjšin

(Nadaljevanje in konec)

Vse do danes so se razne narodne manjšine v Italiji omejevale le na protestiranje zaradi svojega slabega položaja, ne da bi poskusile kakršnokoli skupno akcijo: posledica je bila, da so bili posamezni glasovi preveč šibki ter so naleteli na gluha ušesa. In tako je člen 6, ustave (« Narodne manjšine so zaščitene s posebnimi predpisi ») ostal žalilob še vedno mrtva crka.

Cas bi torej bil, da bi koordinirali delo raznih narodnih manjšin in da bi njihove probleme — ker gre vedno za iste probleme — predložili in obravnavali skupno in z združenimi silami ter se pri tem vedno sklicevali na splošen princip, ki je vključen v ustavo.

Vse kar se zahteva za neko narodno manjšino bi moralo služiti tudi za druge narodne manjšine, pa če so iste vključene ali ne v neko deželo s posebnim statutom. Parlamentarci manjšinskih skupin, ki v Rimu ne znajo braniti koristi drugih skupin, katere se borijo z enakimi težavami, se pokažejo kot zainteresirani egoisti in ne kot branitelji plemenitega ideala pravice in svobode, ideala, ki ne bi smel poznati pokrajinskih meja.

Gre torej za to, da se postavi pro-

blem na splošno raven, ter da se pri tem izkoristi ugodna okolnost, da imamo v Italiji narodne manjšine skoro povsod in da gre vedno ne morda za kakšne slučajne skupine, ampak za ljudi, ki so že stoletja navezani na italijansko zemljo in ki so vedno ohranili svoje etnično — jezikovne značilnosti ter so često znali izraziti te svoje značilnosti v zanimivih slovstvenih delih.

Sedaj imamo v Parlamentu slovensko poslanko iz Trsta (Marijo Bernetič), po enega poslanca (Corrado Gex) in senatorja (Renato Chabod) iz doline Aosta, dalje skupinico poslancev in senatorjev iz Gornjega Poadižja; prav gotovo je tudi kakšen parlamentarec iz številnih albanskih skupnosti; koordinacija vseh teh ni samo možna, ampak je tudi potrebna. V vašem listu sem čital, da so poslanec Luzato iz Benetk in Codignola iz Firenc (tudi senator Fermo Solari iz Vidma op. ur.) borili z veliko odločnostjo za vaše pravice, Senator odv. Giuseppe Sibille, ki je bil izvoljen v dolini Susa (francoska narodna manjšina), mi je dne 20. junija pisal takole: «... v obrambo naših jezikovnih vrednot... bom popolnoma na razpolago pri iskanju poti za obrambo tradicionalne govorice; podobne izjave sem prejel že večkrat tudi od

poslanca Pastoreja glede nemških jezikovnih skupin v Piemontu. Poslanec Gex iz doline Aosta je z navdušenjem stopil v prve vrste za obrambo pravic vseh narodnih manjšin, vstevši tudi vse tiste, ki so izven doline Aosta. Zakaj bi torej ne izkoristili teh parlamentarcev, ki so razumeli pomen in važnost tega problema? Če bo kdo prevzel pobudo za njihovo koordinacijo, sem prepričan, da se bo končno le doseglo nekaj konkretnega. V drugem primeru bomo še naprej živel le v upanju, medtem ko bo postajalo naše kulturno bogastvo vedno bolj revno, naši glasovi vedno bolj šibki in naše moči prav tako. Torej moramo najti moč, da uveljavimo problem sedaj, ker drugače bo nepozno.

Poleg te potrebe po koordinaciji (konkretni, učinkoviti in ki se ne bo omejevala samo na splošno simpatijo), se moramo poslužiti tudi šolske reforme. Ta bi morala opustiti sedanjeno nesmiselno abstraktno in zopno kulturo (po kateri se otroci iz Piana degli Albanesi v šoli poučujejo na enak način kot slovenski otroci okrog

Dott. Gustavo Buratti

(nadaljuje na 2. strani)

(nadaljuje na 2. strani)

DUE IMPORTANTI CONVEGNI

Riuniti a Udine gli amministratori comunali della Slavia Friulana e della Val Resia

Di recente, e molto opportunamente, gli amministratori comunali della Slavia Friulana e della Val Resia si sono ritrovati assieme per la seconda volta (un loro primo convegno data dalla primavera del 1962) con il preciso e comune intendimento di discutere e portare il più possibile avanti i problemi che angustiano i territori e le popolazioni delle citate zone.

Si sono ritrovati a Udine e, come sempre, pur tra differenze ideologiche e d'opinione, hanno affrontato i vari problemi con il più grande impegno e con immutato entusiasmo; e nell'atmosfera veramente democratica e fraterna essi hanno discusso con serena obiettività e con grande cognizione di causa sviscerando a dovere ogni problema attinente alla terra madre.

Il convegno, che ha avuto la significativa adesione del Senatore Ercole Bonacina, membro del Consiglio Nazionale dell'Associazione Comuni Italiani e direttore della rivista «Il Comune Democratico», che, avendo a cuore le sorti delle nostre valli e dei suoi abitanti, non ha potuto essere presente perchè impegnato nella preparazione del Congresso nazionale del suo Partito, ha trattato in particolare il problema dell'emigrazione naturalmente legato al pauroso e preoccupante spopolamento che rende sempre più precaria la situazione economica in ogni valle.

Si è molto discusso anche riguardo all'istruzione professionale da dare ai nostri giovani ed alla necessità di impartire — come del resto si fa altrove nei riguardi di altre minoranze — l'insegnamento della lingua materna che molto può favorire quando si recano all'estero oltrechè facilitar loro la conoscenza della propria storia e quella dei popoli a noi confinanti.

Naturalmente anche il problema dell'industrializzazione, specie per quanto riguarda le valli di San Leonardo e di San Pietro, è stato alquanto discusso: esso

A ROMA come a Taipana

L'eroica antifascista Maria Bernetic — sarta, nata a Trieste il 14 marzo 1902 e condannata dal Tribunale Speciale con sentenza n. 151 del 12 febbraio 1928 ad anni 2 di galera e con sentenza dello stesso tribunale n. 29 del 2 marzo 1940 ad altri 16 anni di reclusione — a chiusura di un suo recente coraggioso discorso alla Camera dei Deputati ha recato alla maggioranza dei suoi elettori frasi di saluto in lingua slovena.

L'episodio ha recato naturalmente sorpresa nonché un «richiamo» del Presidente della Camera che non ha mancato di far rilevare che nel Parlamento italiano non è ammessa che la lingua italiana. Ma ormai l'on. Bernetic aveva parlato, aveva cioè ubbidito ad un istintivo impulso probabilmente suggerito, oltrechè dalle sue origini, dal fatto che a mandarla alla Camera erano stati gli elettori di parlata slovena.

A proposito di «discorsi in lingua slovena», or non è molto — e lo vogliamo ricordare — anche durante una seduta al Consiglio comunale di Taipana ci si è espressi in sloveno; e protagonista ne è stato il Consigliere Tedoldi il quale poté, almeno, anche se richiamato, parlare fino in fondo nella lingua madre che del resto tutti i presenti conoscevano e che in varie chiese della Slavia Friulana, come nei tempi andati e perfino sotto l'imperante fascismo, è di norma usata.

infatti costituisce per l'intera Slavia Friulana e per la Val Resia il vero problema di fondo in quanto da una conveniente industrializzazione ne conseguirebbe una radicale trasformazione economica e sociale la quale innanzitutto troncherebbe l'esodo delle popolazioni.

Durante l'importante convegno è stata seguita con grande interesse anche una chiara relazione fatta dal Presidente del Comitato di Coordinamento per la Rinascita economica della Slavia Friulana e che è pure Consigliere Comunale di Taipana, relazione che pubblicheremo in uno dei prossimi numeri.

IL DISAGIO ECONOMICO DELLE VALLI DEL NATISONE DENUNCIATO ANCHE DAI COMUNISTI

I comunisti del cividalese si sono riuniti da poco a San Pietro al Natisone, dove alla luce di una situazione estremamente preoccupante e che nessuno può ignorare e non riconoscere, hanno dibattuto quei problemi che più affliggono la zona.

I lavori sono stati aperti da Paolo Petricic del luogo che ha

relazionato sulla situazione politica in generale nella Regione Friuli-Venezia Giulia soffermandosi, in particolare, sui problemi economici e sui diritti spettanti alla minoranza linguistica slovena.

A conclusione del convegno, che ha trovato tutti concordi sugli argomenti trattati, venne avanzata la proposta, unanimemente accettata, di indire un convegno allargato con la presenza di studiosi, di parlamentari, di sindacalisti e di quanti, con il loro interessamento, recano un valido contributo alle iniziative per le migliori fortune della Slavia Friulana e della Val Resia.

Al Petricic hanno fatto seguito Isidoro Predan di Clodig, del quale riportiamo alcuni passi salienti del suo intervento in altra parte del giornale, e l'on. Mario Lizzero che ha riassunto la discussione generale e pronunciato il discorso di chiusura facendo risalire la responsabilità della situazione locale al Partito di maggioranza e invitando la popolazione ad unirsi nella lotta per la realizzazione delle sue sacrosante aspirazioni.

Nel corso del dibattito è stata approvata anche una mozione riassuntiva dei lavori svolti.

Rubrica dell'Emigrante

DIFENDIAMO i nostri emigranti

Non si è ancor spenta l'eco sfavorevole suscitata circa i provvedimenti presi, e da noi a suo tempo riferiti, dalle autorità di polizia di Berna contro emigranti italiani in Svizzera accusati di attiva partecipazione alla campagna elettorale italiana; provvedimenti che in queste ultime settimane sono stati al centro dell'opinione pubblica sia in Italia che nella Confederazione elvetica.

Per la verità, la nostra stampa si è ampiamente occupata dei lamentati episodi ai danni di emigranti italiani (dalla polizia ne sono stati picchiati a Basilea e a Berna) nonché del problema emigratorio in sé con particolare riguardo dei suoi diritti civili e democratici, delle condizioni di vita (salari, alloggi, previdenze sociali eccetera) e dell'offensiva anti-italiana sfociata in Svizzera, come abbiamo riferito, nelle espulsioni e nella creazione, nientemeno, che di un Partito «anti-meridionalista»!

E' tuttavia lecito conoscere come nel corso delle polemiche siano venuti a galla fatti veramente deplorabili e in definitiva incredibili. Basti pensare che nello scorso aprile l'ambasciata italiana a Berna ha inviato, come riferisce la «Voce», a tutti i consolati in Svizzera una circolare, firmata personalmente dall'ambasciatore Corrado Baldoni, nella quale si chiedeva di svolgere — esattamente come l'OVRA al tempo del fascismo che consegnava alla polizia svizzera i nominativi degli antifascisti — una inchiesta per accertare se fra l'emigrazione vi erano attivisti comunisti; e la stessa circolare invitava i consolati ad individuare e segnalare i nomi degli eventuali attivisti comunisti o sindacali che sia. In proposito, una volta interpellato il Ministero degli Esteri italiano, questi ammetteva candidamente tali direttive precisando che esse hanno lo scopo di «tutelare gli interessi dei connazionali».

Pertanto è probabile che tra non molto al Parlamento italiano si svolga un ampio dibattito sull'emigrazione italiana in Sviz-

zera alla luce degli avvenimenti che siamo andati narrando; dibattito richiesto da democristiani, socialdemocratici, repubblicani, socialisti e comunisti. Aggiungiamo che perfino l'Assemblea Regionale Siciliana si è interessata del problema e che sta costituendo una commissione il cui compito sarà quello di accertare, con la partecipazione degli organismi sindacali, le condizioni di vita e dei lavoratori all'estero ed in particolare in Svizzera e in Germania.

Pertanto, tra le proteste dirette, segnaliamo quelle di venti emigranti italiani addetti alla costruzione di case d'abitazione nel quartiere di La Pontaise di Losanna: ebbero questi lavoratori si sono licenziati in segno di protesta contro le cattive condizioni di alloggio. Essi infatti dormivano in una baracca in cui le condizioni igieniche erano del tutto primitive.

IZSELJENCI SE MORAJO ZDRUZITI

Ceprav so v večini primerov odnosi do izseljencev gostoljubni in prijateljski, vendar pride v Belgiji vsako toliko do diskriminacijskih ukrepov, ki negativno uplivajo na zavest izseljencev ter povzročajo takojšen in živ odpor.

Dejanski primeri diskriminacij, kot smo jih videli v Zahodni Nemčiji, v Švici in tudi po drugih državah, ne manjkajo; često gre za škandalozne primere. V takem položaju se nam nikakor ne zdi umestno govoriti o «promtem gibanju delovne sile».

Naši izseljenci, ki morajo često opravljati najtežja dela, bi morali razumeti, da bi se morali združiti in se boriti skupaj z belgijskimi delavci ter doseči popolno enakopravnost, če se hočejo uspešno upreti diskriminacijskim ukrepom. Enakost ne pomeni samo enake plače, ampak tudi primerne stanovanjske pogoje, pogoje za družabno življenje, možnost razvoja in vključitev v družbo, v kateri morajo živeti.

KRATKE DOMAČE NOVICE

Platišče

Pozor na gobe

Letošnja deževna jesen je bila zelo ugodna za gobe, ki so zrasle v velikih količinah. Ljudje so tot izkoristili in so množično nabirali ta važen rastlinski priboljšek za prehrano. Vendar pa niso vedno nabirali gobe samo ljudje, ki znajo ločiti užitne gobe od strupenih. Tako se je zgodilo, da smo imeli več primerov zastrupljenj kakor še nikoli v prejšnjih letih in da so bili nekateri primeri tudi smrtni. Tako je na primer umrl, ker je jedel strupene gobe, v Ahtenu Angelo Cancellier. V nekaterih primerih, zlasti onstran Tagliamenta, so morali odpeljati cele družine v bolnišnico, da so jim rešili življenje.

V Platiščah je zaradi tega, ker je jedla strupene gobe, umrla Marija Šturm ki ji tudi v bolnici v Vidmu, kamor so jo nemudoma odpeljali skupaj z neko njeno prijateljico, niso mogli več pomagati. Rešili so samo prijateljico, ki se je že vrnila zdrava domov.

Hlodič

Hiša se je podrla

V Klodiču so vaščani zaslišali nenadno podiranje, ki ga ni nihče pričakoval. Kaj se je zgodilo? Neka stara hiša, ki ji je po vsej verjetnosti voda izpodjedla temelje, se je nenadoma sesula na kup. Na srečo v hiši, ki je last Alfonza Marguttija, v tistem trenutku ni bilo nikogar; v zgornjih nadstropjih že dolgo ni nihče stanoval in prostori so služili za shrambo razne starine; v pritličju pa je redno obratovala mesnica. Za to so morali seveda najti lokalne druge, da je lahko redno poslovala in oskrbovala domačine z mesom.

REZIJA

Prejšnji teden je umrla najstarejša naša vaščanka: 90 letna Ana Brida. Ranjka pa je bila tudi najstarejša Rezižanka, saj sedaj v naši dolini ni nobenega, ki bi dosegel 90 let.

Našli so ga

Deček Giuseppe Micelli iz Sv. Jurija je izginil od doma in dolgo so ga zamanj iskali. Končno so ga našli karabinjerji v Majanu in ga vrnili svojem.

Nezgoda deklice

Globoko rano na desni roki, ozdravljivo v kakih desetih dneh, si je po nesreči prizadejala z razbitim kozarcem komaj petnajstletna Danijela Durjavig iz Srednjega.

Sovodnje

Nesrečen padec

Po nesreči je padel blizu svoje doma 62-letni Angelo Mulloni iz Sovodnje ter se pri tem udaril na glavo in na prsih. Zdravnik v čedadski bolnišnici mu je nudil prvo pomoč. Ozdravel bo v sedmih dneh.

DOBRE CESTE SO PREDPOGOJ ZA TURIZEM

Zvedeli smo, da nameravajo asfaltirati cesto, ki pelje iz Njivice preko Brda do Sedlišč. To bi bilo seveda zelo koristno delo, posebno še, če bi jo potem sistemirali še naprej do Viskorše in Debeleža. Tako bi bila, potem ko bo asfaltirana tudi v Krnahtski dolini, (pozdravnih) urejena vsa glavna cestna mreža tega predela.

Ko bo vse to narejeno, bomo šele mogli začeti govoriti o razvoju turizma v naših krajih. Seveda pa bi bilo nujno potrebno asfaltirati tudi cesto, ki pelje iz Tipane (Tipanski most) v Platišče do italijansko-jugoslovanske meje, kjer je blok druge kategorije, ki pa bo mogel postati, skupno z blokom v Učji, s časom tudi prve kategorije, saj pogajanja so že v teku.

POPRAVILO PROVINCIALNE CESTE

Končno bo provincialna administracija le dala sistemirati cesto v Prapotnem. Ker ne more sama vzdržati teh stroškov, je že zaprosila za državni kontribut. Tako bodo v kratkem odprli kantir dela.

Iz Kanalske doline

SMRTNA NESREČA

V RUDNIKU

Vso našo okolico, posebno pa družine rudarjev, je zelo vznemirila vest, da se je v rabeljskem rudniku smrtno ponesrečil 43 letni Remigio Del Negro, oče petih otrok. Ubogi mož je padel v rudniku kakih 80 metrov globoko in so ga našli šele eno uro po nesreči mrtvega. Kako je prišlo do nesreče še ni znano. Ranjki Del Negro se je zaposlil v tem rudniku šele pred mesecem dni.

NEPRIJETNA NOVICI

Že nekaj časa kroži po vsej naši okolici novica, da bodo ukiniteli kolodvor. Ljudje so ogorčeni in bodo protestirali, če bi se kaj takega zgodilo. Kako bodo hodili študenti v šolo in delavci na delo? Nasprotno, sedanji kolodvor bi morali obnoviti, saj je vendar Naborjet znan turistični in gošpodarski kraj.

NA KRATKO PОВЕДАНО

Zapore bodo ukinili

Z nedavnim odlokom ministrstva za pravosodje je bilo sklenjeno, da bodo s prvim januarjem 1964 ukinili okrajne zapore v Čedadu, kjer imajo sedaj le nekaj zapornikov.

GORJANI. Letošnje poletje je komunski svet na željo domačih lovcov sklenil ustanoviti na komunalnem teritoriju lovsko rezervno. Ta sklep bi moral biti potrjen in sprejet tudi od provincialnega lovskega odbora. To se pa ni zgodilo, ker v Gorjanih ni uradne lovske sekcije.

LO STABILIMENTO DI CURA «RADENSKA SLATINA», RADENCI, nella valle del fiume di Mura sul confine austriaco, 208 m, clima subalpino, aperto tutto l'anno. - INDICAZIONI: malattie del cuore e dei vasi sanguigni, malattie dei reni e dei canali urinari, malattie dello stomaco e degli intestini, malattie del fegato e della vescica biliare, malattie del metabolismo.

MEZZI MEDICI ALI: bagni carbonici naturali, cure con acqua minerale, fisioterapia, dieta, massaggio ginnastica.

— ORDINAMENTO: 9 alberghi (un sanatorio in costruzione), 30 cabine da bagno, sala per le cure con l'acqua minerale, ambulatorio medico, ambulatorio dentario, cucina dietetica, caffè, dancing, piscina sportiva aperta, cinematografo, biblioteca, musica (tutto l'anno), giardini, boschetti, caccia, pesca, passeggiate, gite.

Per informazioni: TURISTBIRO - Slatina Radenci (Jugoslavia).

